

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Δημήτρης Αγγελάτος

**Ομότιμος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας και Θεωρίας Λογοτεχνίας
(Τμήμα Φιλολογίας – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών)**

Τίτλος ανακοίνωσης

Η «μικρότητα του τόπου» και οι «Μεγάλες Ουσίες»: το Μεσολόγγι και το ώριμο έργο του Διον. Σολωμού

Περίληψη

Το ζήτημα που θέτει η ανακοίνωση αφορά στις λογοτεχνικές, καλλιτεχνικές και φιλοσοφικές τροπολογίες που ενεργοποιεί ο Σολωμός για τη σύνθεση των Έλευθερων Πολιορκημένων. Αρτιώνοντας ένα ποιητικό έργο που συνθέτει διαλεκτικά όλα τα προηγούμενα είδη ποίησης, όπως το οραματίστηκε ο Ρομαντισμός, ο Σολωμός αποδίδει μέσα από την πολιορκία της ιερής πόλης του Μεσολογγίου τον οδυνηρό αγώνα της συνείδησης του ανθρώπου να αντιμετωπίσει τις αντιξοότητες και τις πιέσεις του ιστορικού του χρόνου, κατά μια αμφίδρομη, συμπυκνωτική υφή, ενεργειακή δράση, και έτσι μορφοποιεί ποιητικά/καλλιτεχνικά το διαλεκτικά εννοιοδοτημένο από τον Hegel Απόλυτο.

Αντρέας Αντζουλής

Διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας

Τίτλος ανακοίνωσης

Από τους ήρωες της ιστορίας στους ποιητικούς χαρακτήρες και από τον χρόνο της ιστορίας στη Στιγμή της ποιητικής Αλήθειας στους Ελεύθερους Πολιορκημένους του Διονύσιου Σολωμού.

Περίληψη

Οι σωζόμενοι κώδικες με τις μεταφράσεις του Νικόλαου Λούντζη για τον Διονύσιο Σολωμό, αριθμούν είκοσι πέντε συνολικά τόμους και αποτελούν το πλέον αδιαμφισβήτητο τεκμήριο για τη σχέση του ποιητή με τη γερμανική φιλοσοφία και λογοτεχνία. Τα πραγματολογικά δεδομένα των χειρόγραφων *Κωδίκων*, τα *Αυτόγραφα Έργα*, οι *Σημειώσεις*, οι *Στοχασμοί* και η *Αλληλογραφία* του ποιητή θα πρέπει να κατευθύνουν κάθε σοβαρή κριτική - ερμηνευτική πρόταση η οποία φιλοδοξεί να συμβάλει πρωτογενώς και θεμελιακά στη σολωμική έρευνα. Αυτήν

ακριβώς την αναγκαιότητα ανέδειξαν επιφανείς μελετητές του σολωμικού έργου, όπως ο Λ. Πολίτης, ο L. Coutelle και ο Γ. Βελουδής.

Η παρουσία των τριών φιλοσόφων στους σωζόμενους κώδικες, και συγκεκριμένα τα έργα των Schiller (*Φιλοσοφικά Γράμματα*, 1786, *Για το Υψηλό*, 1801), Schelling (*Σύστημα του Υπερβατολογικού Ιδεαλισμού*, 1800, *Πανεπιστημιακά μαθήματα για τη μέθοδο των ακαδημαϊκών σπουδών*, 1802, *Για τη σχέση των εικαστικών τεχνών με τη φύση*, 1807) και Hegel (*Εισαγωγή στην Αισθητική* 1835) που εντοπίζονται στον κώδικα 21 της Ζακύνθου καθώς και το τμήμα από τις εγελιανές *Διαλέξεις για την Αισθητική* που βρίσκεται στον κώδικα 20, αποκαλύπτουν την εμμονή του ποιητή σε ένα θεμελιακό ζήτημα της ώριμης ποίησής του, το οποίο αφορά στην υπέρβαση (όχι εγκατάλειψη) της ιστορικής αλήθειας των ηρώων και στην αναπαράσταση της ποιητικής αλήθειας των χαρακτήρων, κατά τη δράση τους στον φιλοσοφικά εννοημένο χρόνο.

Οι «ηθικοί χαρακτήρες» του Schiller και η διάκριση της «ιστορικής» από την «ποιητική αλήθεια», η πρόταξη του «αναχρονισμού» έναντι της «αληθοφάνειας», ώστε να διαφυλαχθεί, στην εγελιανή αισθητική, ο «υποστασιακός πυρήνας» της ιστορικής στιγμής, η «δράση» και η «αντίδραση» στο πλαίσιο της «πράξης» και ο ιδανικός για αναπαράσταση «χαρακτήρας» του Hegel, που συνθέτει την ενότητα της γενικότητας («γενικών δυνάμεων») και της μερικότητας («δρώντων υποκειμένων»), αλλά και η προσπάθεια αναπαράστασης του πεπερασμένου έξω από τον χώρο και τον χρόνο και της «αιωνιότητας» στη «Στιγμή», όπως αποφαίνεται ο Schelling, αποτελούν μερικά μόνο τεκμήρια τη σολωμικής προσπάθειας.

Άγγελος Σμάγας

Διδάκτωρ Αρχαιολογίας

Τίτλος ανακοίνωσης

Μάχη Αγίας Νάπας και Πολιορκία Μεσολογγίου: γεγονότα και συσχετισμοί

Περίληψη

Η ανακοίνωση εξετάζει δύο χρονικά συγκλίνοντα επεισόδια της Ελληνικής Επανάστασης, εστιάζοντας στις στρατηγικές συνέπειες της γεωγραφικής διασποράς των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Η Μάχη της Αγίας Νάπας προσεγγίζεται ως χαρακτηριστική περίπτωση στρατιωτικής δράσης στην Ανατολική Μεσόγειο, στο πλαίσιο μιας συνειδητής προσπάθειας μέρους της ελληνικής πλευράς να δημιουργήσει ένα δεύτερο μέτωπο εκτός της μητροπολιτικής Ελλάδας. Η επιλογή αυτή συνδέεται με τις επιτυχίες του Ιμπραήμ πασά και τους άμεσους κινδύνους που αντιμετώπιζε ο Αγώνας, καθώς αποσκοπούσε στη δημιουργία αντιπερισπασμού και στην αποφόρτιση των

κύριων επιχειρησιακών μετώπων. Παράλληλα, η ανακοίνωση παρουσιάζει άγνωστα ή ελάχιστα αξιοποιημένα δεδομένα που αφορούν τη Μάχη της Αγίας Νάπας, εμπλουτίζοντας τις έως σήμερα γνώσεις μας για τα επιχειρησιακά, οργανωτικά και τοπικά χαρακτηριστικά της μοναδικής πολεμικής σύγκρουσης του 1821 σε κυπριακό έδαφος. Κεντρικό ερευνητικό ερώτημα αποτελεί το κατά πόσον η αποστολή και απασχόληση μάχιμων σωμάτων σε περιφερειακά θέατρα επιχειρήσεων, όπως η Ανατολική Μεσόγειος, συνέβαλε στη δημιουργία επιχειρησιακού κενού στη δυτική Στερεά Ελλάδα, κατά την κρίσιμη περίοδο της συνδυασμένης και παρατεταμένης πολιορκίας του Μεσολογγίου. Μέσα από την ανάλυση πηγών και στρατιωτικών δεδομένων, υποστηρίζεται ότι, παρά τη στρατηγική λογική του αντιπερισπασμού, η διασπορά δυνάμεων ενδέχεται να στερήσει από το Μεσολόγγι αναγκαίες ενισχύσεις, επηρεάζοντας τις δυνατότητες αποτελεσματικής άμυνας. Η ανακοίνωση συμβάλλει στον προβληματισμό γύρω από τη στρατηγική προτεραιοποίηση και τη συνοχή των ελληνικών επιλογών στον Αγώνα του 1821.

Σωτηρούλα Βασιλείου

Διδάκτωρ Ιστορίας ΑΠΘ, Επιστημονική Λειτουργός Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ

Τίτλος ανακοίνωσης

Αμμόχωστος 1571 – Μεσολόγγι 1826 – Σμύρνη 1922 – Αμμόχωστος 1974: Ιστορία και ποίηση σε διάλογο

Περίληψη

Στο πλαίσιο της εισήγησης, θα παρουσιαστούν, κατατοπιστικά, η άλωση της Αμμοχώστου το 1571, η πολιορκία και έξοδος του Μεσολογγίου στα 1825-1826, η καταστροφή της Σμύρνης το 1922, και η κατάληψη, ξανά, της Αμμοχώστου το 1974. Ο κατακτητής ήταν κοινός, οι αλλόθρησκοι Τούρκοι.

Βεβαίως, αυτό δεν είναι το μόνο συνδεδετικό στοιχείο, αφού υπάρχουν και άλλα και σε αυτά θα δοθεί έμφαση. Δηλαδή,

- 1) Οι αλώσεις συνοδεύτηκαν, σε διαφορετική κλίμακα, από φονεύσεις, βιασμούς, λεηλασίες και αιχμαλωσίες.
- 2) Σε όλες τις περιπτώσεις οι καταλήψεις ακολουθήθηκαν από προσφυγοποιήσεις..
- 3) Επρόκειτο για τρεις σημαντικές, εξωστρεφείς πόλεις.
- 4) Σε όλες τις περιπτώσεις η αποσόβηση ή ο μετριασμός της τραγωδίας θα μπορούσαν να επιτευχθούν, εάν υπήρχαν καλύτερη κεντρική οργάνωση και εξωτερική συνδρομή.

- 5) Η σημασία των πόλεων καθόρισε και τον απόηχο, ο οποίος ήταν έντονος και διεθνής.
- 6) Οι τέσσερις τραγωδίες ενέπνευσαν ποιητές, πεζογράφους και εικαστικούς δημιουργούς.

«Δέσαν την πόλη στο καμπαριό

Με αλυσίδες σώματα παλικαριών

Και κάτι λείψανα αγαμάτων [...]:

στίχοι σπαρακτικοί, του Κυριάκου Χαραλαμπίδη, οι οποίοι ταιριάζουν και στις τέσσερις περιπτώσεις. Και, βεβαίως, όπως θα αναδειχθεί, συναντούν τον λόγο άλλων δημιουργών.

Η παρουσίαση θα συνοδευτεί από παρουσίαση διαφανειών (Power Point), ιδίως με εικαστικό υλικό.